

Nr 169.

Av herr **Håstad**, angående ombildning av förste assistentbefattningen vid rasbiologiska institutet till en aktuarietjänst.

Styrelsen för statens rasbiologiska institut hemställde i anslagsäskandena för budgetåret 1943/44 om lönereglering för förste assistenten vid institutet, innebärande en uppflyttning från lönegrad Eo 15 till lönegrad Eo 21. Universitetskanslern tillstyrkte den begärda lönegradsuppflyttningen och yttrade: »På grund av de fordringar, som måste ställas på denne befattningshavares kompetens, synas goda skäl tala för den begärda lönegradsuppflyttningen.» Allmänna lönenämnden tillstyrkte en placering i lönegrad Eo 20. Statskontoret förordade en uppflyttning till högst lönegrad Eo 18. Departementschefen anförde: »Under hänvisning till vad chefen för finansdepartementet i annat sammanhang anfört rörande riktlinjer för den statliga lönepolitiken nödgas jag för närvarande avstyrka förslaget om uppflyttning av förste assistenten vid institutet i högre lönegrad.»

I anslagsäskandena för budgetåret 1945/46 har institutets styrelse framställt förnyat äskande i berörda fråga. Styrelsen har sålunda hemställt om en förändring i institutets personalstat så till vida att förste assistentbefattningen i lönegrad Eo 15 ombildas till en aktuarietjänst i lönegrad Eo 21. Ur styrelsens motivering för ombildning av befattningen kan följande anföras.

Styrelsen påpekade, att den redan i anslagsäskandena avseende budgetåret 1943/44 framhöll att en reglering av nämnda befattning utgjorde ett trängande önskemål och hemställde att lönen måtte utgå enligt lönegrad Eo 21. I bilaga till nämnda anslagsäskanden påpekades, att vid institutets omorganisation år 1938 lönesättningen blivit lägre än omorganisations-sakkunniga avsett. De sakkunniga anförde vid befattningens jämförelse med amanuens-tjänster vid statistiska centralbyrån, att dessa senare voro övergångsplatser och att vederbörande hade utsikter till befordran inom verket. Någon dylik möjlighet förelåg ej för en förste assistent vid rasbiologiska institutet, vilket givetvis var ägnat att göra platsen mindre eftersökt, om lönen sattes lågt. De sakkunniga påpekade vidare att erfarenheten komme kanske att visa, att en uppflyttning av tjänsten i högre lönegrad kunde bli nödvändig för att vinna kompetenta sökande.

De sakkunniga torde således i själva verket ha åsyftat en tjänsteställning närmast över amanuens, d. v. s. aktuariets tjänsteställning. Inrättandet av

denna tjänst ansågo de sakkunniga vara en direkt följd av indragningen av en sedan 1935 förefintlig statistikertjänst i 24:e lönegraden. De sakkunniga hade ansett förste assistentbefattningen nödvändig av väsentligen två skäl. Å institutet arbetade ej endast den mera fast anställda kontorspersonalen utan tidvis också extra personal. För att under chefens överinseende leda och övervaka arbetet vore en kontorschef eller, som han förut betecknades, en byråföreståndare därför behövlig. Innehavaren borde som sådan besitta lämpliga chefsegenskaper. Det andra skälet var i viss mån en konsekvens av indragningen av statistikertjänsten. De sakkunniga förmodade, att en stor del av det arbete, som ålegat innehavaren av den indragna statistikerbefattningen i 24:e lönegraden, komme att överflyttas på innehavaren av den föreslagna befattningen.

De år som förflutit sedan ikraftträdandet av organisationen av år 1938 hade också visat, att de sakkunniga haft rätt i sina förmodanden. Då arbetet visat sig kräva goda och delvis mycket speciella kvalifikationer och då motsvarande befattningshavare i statlig tjänst äro placerade i 21:a lönegraden, ansåg styrelsen det ej böra anstå längre med en reglering av befattningen. För tjänsten fordrades icke blott grundlig utbildning i statistik utan också förtrogenhet med medicinsk ärftlighetsforskning samt statistisk metodik inom detta forskningsområde, en utbildning som knappast kunde förvärfvas av statistiker utanför institutet.

Dessa kvalifikationer motiverade en högre avlöning samtidigt som de knappast voro meriterande för annan tjänst. Det erinrades dessutom om att inom institutet ej förelåg möjlighet till befordran från denna tjänst. Ett ofta återkommande ombyte av innehavare av tjänsten måste ur institutets synpunkt innebära ett starkt avbräck i arbetet och stora olägenheter i övrigt med hänsyn till den speciella karaktären av arbetet. Även med hänsyn till de arbetsuppgifter, som institutet upptagit på sitt program och som slutgiltigt kunde genomföras endast på längre sikt, var det styrelsen synnerligen angeläget att sådana löneförmåner erbjödes, att befattningshavaren stannade en längre tid.

Styrelsen var väl medveten om att det vore tvivelaktigt om ens en aktuariefattning i 21:a lönegraden med hänsyn till nyssnämnda speciella kvalifikationskrav kunde vinna kompetent sökande, som förväntades kvarstanna vid institutet någon längre tid. Med hänsyn till det rådande statsfinansiella läget ansåg sig emellertid styrelsen ej kunna föreslå högre lönegradsplacering än Eo 21. Styrelsen ansåg det synnerligen angeläget att med hänsyn till numera föreliggande kvalifikationskrav en uppenbart oriktig lönegradsplacering, som redan ägt bestånd i flera års tid, korrigerades.

Styrelsen hemställde därför, att förste assistentbefattningen måtte utgå ur personalstaten och ersättas med en aktuariefattning i lönegrad Eo 21. Anslagsposten Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ökades därigenom med 1 300 kronor, vilken summa utgjorde löneskillnaden i dyrortsgrupp F

(Uppsala) mellan 20:e och 17:e löneklassen, efter vilken sistnämnda löneklass förste assistentens lön vid oförändrat läge skulle utgå under budgetåret 1945/46. Detta innebar att delposten Grundavlönningar ökades med 1 800 kronor från nuvarande 17 200 till 19 000 kronor samtidigt som en minskning skedde beträffande delposten Avlöningsförhöjningar med 500 kronor eller från nuvarande 2 500 till 2 000 kronor.

Universitetskanslern har ånyo tillstyrkt den äskade lönegradsuppflyttningen. Statskontoret har återopat sitt tidigare yttrande och förordat uppflyttning till lönegrad högst Eo 18. Departementschefen har avstyrkt äskandet.

Det synes vara fullt ådagalagt att vid inrättandet av befattningen år 1938 befattningens inplacering i lönegrad blivit otillfredsställande. Det är därför angeläget att en justering av lönegradsplaceringen nu sker. Samtliga myndigheter, som haft ärendet under förberedande behandling, ha också medgivit behovet av en lönegradsuppflyttning. Med hänsyn till kvalifikationskraven jämförbara befattningar inom statsförvaltningen och vid statens forskningsinstitutioner äro placerade i lägst 21:a lönegraden.

Under återopande av vad här ovan anförts hemställes,

att riksdagen måtte besluta

dels att nuvarande förste assistentbefattningen å extra ordinarie stat i lönegrad Eo 15 vid rasbiologiska institutet måtte utgå och ersättas med en extra ordinarie aktuariefattning i lönegrad Eo 21,

dels att det under åttonde huvudtiteln, punkt 99, äskade anslaget till avlöningar måtte höjas med 1 300 kronor eller från 46 000 till 47 300 kronor.

Stockholm den 22 januari 1945.

Elis Håstad.